

CRNA GORA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

amis

BILTEN

50 – 2010 Živa stoka
AGRARNI MARKETINŠKI INFORMACIONI SISTEM
CRNE GORE

15. decembar 2010. Vol. 5, Broj 50

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Crne Gore www.minpolj.gov.me
www.amiscg.org

Ponuda na stočnim pijacama	2-3
Pregled cijena žive stoke	3-7
Biološka vrijednost proteina	8-9

PONUĐA NA STOČNIM PIJACAMA

Slabija ponuda na stočnim pijacama

U toku prethodne nedjelje zabilježena je nešto slabija ponuda stoke na stočnim pijacama. Nikšićka stočna pijaca nije održana, a cijene su uzete od prodaje na farmama.

U Nikšiću bilježimo dobru ponudu priplodnih krava. U ponudi je bilo 12 grla, od čega 5 holštajn frizijske rase sa cijenom od 1000 do 1500 €/grlu i 7 meleza sa cijenom od 600 do 1000 €/grlu.

Na beranskoj stočnoj pijaci u ponudi je bilo 7 krava meleza sa cijenom od 550 do 1000 €/grlu.

Na podgoričkoj stočnoj pijaci u ponudi je bilo 4 krave, od čega jedna smeđe rase sa cijenom 780€ i melezi od 620 do 850€.

U Bijelom Polju trgovalo se na pijaci i na farmama, u ponudi je bilo 4 krave meleza po cijeni od 500 do 1100€/grlu.

U Baru u ponudi je bila samo jedna krava meleza sa cijenom 860€.

U Bijelom Polju nije bilo ponuđenih priplodnih krava.

Bar

Tokom ove nedjelje cijene žive stoke nijesu se bitnije mijenjale u odnosu na prethodnu. Na pijaci kao i na farmi najviše se nude bikovi i krave za klanje, dok na Lučkoj ekonomiji imamo dobru ponudu prasadi i tovljenika. Sa ostalim kategorijama stoke trguje se dosta malo ili ih uopšte nema u ponudi.

Berane

Na stočnoj pijaci u Beranama bila je slaba ponuda svih vrsta i kategorija žive stoke. Tražnja i cjenovni trend bili su na nivou od prošle nedjelje.

Nikšić

Na stočnoj pijaci u Nikšiću ove nedjelje nije bilo ponude. Cijene se nijesu mijenjale, a i ponuda žive stoke je lošija u odnosu na prošlu nedjelju.

Pljevlja

Dobra ponuda stoke na pijacama i farmama obilježila je proteklu sedmicu u Pljevljima. Cijene su ostale na prošlonedjeljnom nivou.

Bijelo Polje

U toku ove sedmice na bijelopoljskim stočnim pijacama i dalje je slaba ponuda kod svih kategorija na šta su uticali loši vremenski uslovi, cijene su ostale na prošlonedjeljnom nivou.

Podgorica

Dobra i raznovrsna ponuda u Podgorici. Najprodavanija su i dalje šilježad (250grla) sa cijenom od 2,3€/kg žive mjere. Takođe dobro su prodavane i ovce za klanje 50 grla po cijeni 1,5€, dok su ovnovi (40 grla) koštali od 1,9-2,1€/kg žive mjere. Svinje tovljenici su prodavani po cijeni 2€/kg žive mjere u ponudi je bilo 40 grla.

CRNA GORA MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

IZVJEŠTAJ O CIJENAMA ŽIVE STOKE

Datum prikupljanja podataka: 9. do 15. 12. 2010. godine
Izveštaj sastavila: Služba za selekciju stoke

	Stoka Rasa jm	Bar Stočna pijaca	Berane Stočna pijaca	Bijelo Polje Stočna pijaca	Nikšić Stočna pijaca	Pljevlja Stočna pijaca	Podgorica Stočna pijaca	Crna Gora
1	Telad 80-160 kg SIM kg	~	~	2.90 (2.80-3.00)	~	2.90 (2.90-3.00)	~	2.90 (2.85-3.00)
2	Telad 80-160 kg kg	2.80 (2.70-3.10)	2.60 (2.60-2.80)	2.40 (2.30-2.70)	3.00 (2.80-3.20)	2.80 (2.60-2.80)	3.00 (2.90-3.10)	2.77 (2.65-2.95)
3	Junad do 300 kg kg	~	~	~	2.00 (1.80-2.20)	1.95 (1.80-2.00)	2.20 (1.90-2.40)	2.05 (1.83-2.20)
4	Junad preko 300 kg SIM kg	~	~	~	~	~	1.80 (1.80-1.80)	1.80 (1.80-1.80)
5	Junad preko 300 kg kg	2.00 (1.90-2.10)	1.60 (1.60-1.90)	1.60 (1.50-1.70)	1.60 (1.80-2.20)	~	1.80 (1.70-1.80)	1.72 (1.70-1.94)
6	Krave za klanje kg	1.10 (1.00-1.40)	1.00 (0.70-1.20)	0.90 (0.80-1.10)	1.00 (0.80-1.20)	0.90 (1.10-1.20)	1.00 (0.90-1.10)	0.98 (0.88-1.20)
7	Prasad kg	3.50 (3.30-3.70)	3.00 (3.00-3.00)	3.20 (3.00-3.50)	3.20 (3.00-3.20)	3.00 (3.00-3.00)	~	3.18 (3.06-3.28)
8	Svinje tovljenici kg	2.30 (2.20-2.60)	~	~	2.00 (1.80-2.20)	~	2.00 (1.90-2.00)	2.10 (1.97-2.27)
9	Krmače za klanje kg	~	~	~	1.50 (1.40-1.50)	~	~	1.50 (1.40-1.50)
10	Jagnjad kg	~	2.20 (2.20-2.30)	2.40 (2.30-3.00)	2.50 (2.40-2.60)	2.30 (2.20-2.40)	~	2.35 (2.28-2.58)
11	Šilježad kg	~	~	~	~	2.00 (2.00-2.20)	2.30 (2.20-2.50)	2.15 (2.10-2.35)
12	Ovce za klanje kg	~	~	~	1.80 (1.50-1.60)	1.40 (1.30-1.50)	1.50 (1.40-1.60)	1.57 (1.40-1.57)
13	Ovnovi kg	~	~	~	2.20 (2.00-2.20)	~	1.90 (1.80-2.20)	2.05 (1.90-2.20)
14	Jarad kg	~	~	2.50 (2.40-2.60)	2.75 (2.50-2.75)	~	~	2.63 (2.45-2.68)

	Stoka Rasa jm	Bar Stočna pijaca	Berane Stočna pijaca	Bijelo Polje Stočna pijaca	Nikšić Stočna pijaca	Pljevlja Stočna pijaca	Podgorica Stočna pijaca	Crna Gora
15	Priplodne ovce grlo	~	100.00 (100.00- 130.00)	100.00 (95.00- 125.00)	100.00 (80.00- 120.00)	100.00 (90.00- 110.00)	110.00 (95.00- 130.00)	102.00 (92.00- 123.00)
16	Priplodne koze grlo	~	~	~	90.00 (70.00- 100.00)	~	90.00 (85.00- 110.00)	90.00 (77.50- 105.00)
17	Priplodne junice HF grlo	~	~	~	1,200.00 (1,000.00- 1,400.00)	~	~	1,200.00 (1,000.00- 1,400.00)
18	Priplodne junice Melez grlo	~	~	~	~	~	700.00 (700.00- 700.00)	700.00 (700.00- 700.00)
19	Priplodne krave HF grlo	~	~	~	1,300.00 (1,000.00- 1,500.00)	~	720.00 (650.00- 830.00)	1,010.00 (825.00- 1,165.00)
20	Priplodne krave Smeđa grlo	~	~	~	~	~	780.00 (780.00- 780.00)	780.00 (780.00- 780.00)
21	Priplodne krave Melez grlo	860.00 (860.00- 860.00)	750.00 (550.00- 1,000.00)	700.00 (500.00- 1,100.00)	800.00 (600.00- 1,000.00)	~	730.00 (620.00- 850.00)	768.00 (626.00- 962.00)

*Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

Cene žive stoke - stočne pijace u Srbiji za period 6.12.12.2010. godine

Jedinica mere din/kg			Težina/ uzrast	Rasa	Centralna Srbija										Vojvodina					Dominantna cena Srbija
					Beograd	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš	Piroć	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zajčar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	
Dviske	sve težine	sve rase	170				150													
Jagnjad	sve težine	sve rase	250	250		200	210	220	240	200	200					200	230			200
Jarad	None	sve rase	180	180			180	160		180						180	180			180
Junad	<=300kg	SM	200			170	180			175							175			175
Junad	350-480kg	sve rase							175											
Junad	>480kg	sve rase	180												160	160				160
Koze	sve težine	sve rase					100	100		100		100			100	90	80			100
Krave za klanje	sve težine	HF														90				
Krave za klanje	sve težine	SM		90		110		100	100	120					100	110				100
Krmače za klanje	>130kg	sve rase	110	130			110	100		110	100	130				100	95			110
Ovca	sve težine	sve rase	130	130			120	100	100	120	130	130			100	100	100	110		100
Ovnovi za priplod	sve težine	sve rase	160	170						120	160									160
Prasad	16-25kg	sve rase	150	140		130	155	140	170	160	160	160			150	180	140	160	160	160
Prasad	<=15kg	sve rase	160	150			170	150	170	170	170	160			150	180	140	170	170	170
Priplodne krave	sve težine	HF															110			
Telad	80-160kg	HF	270														250			
Telad	80-160kg	SM	330			300		300	280	300	320				290	280	310			300
Tovljenici	80-120kg	sve rase	130	140			130	130		120	140	140			130	130	125	125	130	130
Tovljenici	>120kg	sve rase	125	130			120	120		120	120	130			130	120	110	120		120
Šiliježad	sve težine	sve rase	170				170	140		160	160					150				170

Cijene su izražene u dinarima. (1Euro = 107 dinara)

Izvor: STIPS

Prikaz cijena u kn/kg za grupu proizvoda / stoka, meso i mesne prerađevine

Prices for product group Stočni sajam-livestock market Tip cijene:

Geografska podjela: HR Regije

U razdoblju: od 29.11.2010 do: 05.12.2010(Tjedan:48)

Uspoređeno s razdobljem: od 15.11.2010 do: 21.11.2010(Tjedan:46)

Proizvod	Tip	Istra, Primorje i Dalmacija			Kontinentalna Hrvatska			Hrvatska		
		Cijena	Stara	Razl.	Cijena	Stara	Razl.	Cijena	Stara	Razl.
tele simental (80-160 kg)-calf .	Min	20.00	20.00	0.00	18.00	18.00	0.00	18.00	18.00	0.00
	Max	30.00	30.00	0.00	25.00	25.00	0.00	28.00	26.00	2.00
	Prosjeck	24.45	24.76	-0.31	22.66	22.31	0.35	22.93	22.68	0.25
tele holstajn (80-160kg)-calf .	Min	----	----	----	18.00	18.00	0.00	18.00	18.00	0.00
	Max	----	----	----	22.00	22.00	0.00	18.00	18.00	0.00
	Prosjeck	----	----	----	19.24	19.08	0.16	18.00	18.00	0.00
junica simental (za klanje)-heifer .	Min	----	----	----	10.00	9.00	1.00	10.00	10.00	0.00
	Max	----	----	----	11.00	11.00	0.00	11.00	11.50	-0.50
	Prosjeck	----	----	----	10.84	10.68	0.16	10.73	10.29	0.44
junica holstajn (za klanje)-heifer .	Min	----	----	----	9.00	9.00	0.00	9.00	9.00	0.00
	Max	----	----	----	9.00	10.00	-1.00	10.00	10.00	0.00
	Prosjeck	----	----	----	9.00	9.50	-0.50	9.50	9.50	0.00
bik simental (>450kg)-beef .	Min	12.00	11.00	1.00	11.00	11.00	0.00	10.00	10.50	-0.50
	Max	16.00	16.00	0.00	13.00	13.00	0.00	13.00	13.00	0.00
	Prosjeck	13.60	13.71	-0.11	12.46	12.37	0.09	12.02	11.52	0.50
bik holstajn (300-450 kg)-beef .	Min	----	----	----	10.00	10.00	0.00	10.00	10.00	0.00
	Max	----	----	----	11.00	11.00	0.00	11.00	11.00	0.00
	Prosjeck	----	----	----	10.50	10.50	0.00	10.50	10.50	0.00
krava simental (za klanje)-cow .	Min	10.00	10.00	0.00	4.00	4.00	0.00	4.00	4.00	0.00
	Max	10.00	10.00	0.00	8.00	8.00	0.00	8.00	8.00	0.00
	Prosjeck	10.00	10.00	0.00	6.48	6.49	-0.01	6.20	6.09	0.11
odojak (25-35 kg)-piglets .	Min	20.00	16.00	4.00	10.00	10.00	0.00	10.00	10.00	0.00
	Max	20.00	20.00	0.00	16.00	18.00	-2.00	16.00	15.00	1.00
	Prosjeck	20.00	17.04	2.96	11.91	12.08	-0.17	10.40	10.28	0.12
svinja (80-120 kg)-pig .	Min	10.00	10.50	-0.50	8.50	8.50	0.00	8.50	8.50	0.00
	Max	16.00	16.00	0.00	15.00	15.00	0.00	12.00	13.00	-1.00
	Prosjeck	13.65	13.88	-0.23	10.10	9.99	0.11	10.49	9.89	0.60
krmača (za klanje)-sow .	Min	----	----	----	6.00	5.00	1.00	6.00	6.00	0.00
	Max	----	----	----	10.00	10.00	0.00	10.00	10.00	0.00
	Prosjeck	----	----	----	7.97	6.89	1.08	9.00	7.20	1.80
janjad-lambs .	Min	20.00	20.00	0.00	26.00	20.00	6.00	20.00	18.00	2.00
	Max	30.00	30.00	0.00	26.00	26.00	0.00	24.00	24.00	0.00
	Prosjeck	23.27	22.89	0.38	26.00	20.34	5.66	22.15	21.37	0.78
ovca (za klanje)-sheep .	Min	----	----	----	----	----	----	10.00	10.00	0.00
	Max	----	----	----	----	----	----	10.00	10.00	0.00
	Prosjeck	----	----	----	----	----	----	10.00	10.00	0.00
ždrijebe-foal .	Min	----	----	----	----	----	----	12.00	12.00	0.00
	Max	----	----	----	----	----	----	12.00	12.00	0.00
	Prosjeck	----	----	----	----	----	----	12.00	12.00	0.00

Cijene su izražene u kunama. (1Euro = 7,37 Kuna)

Izvor: TISUP

COMMISSION EUROPEENNE		CENE STOKE ZA KLANJE U EU																				Datum										
Direction générale de l'Agriculture		CENE NA TRŽIŠTU ZEMLJE ČLANICE																				od : 29.11.10										
D2. Viandes bovine, porcine, ovine et aviculture		PRIX DE MARCHÉ - ETATS MEMBRES																				do : 05.12.10										
		MARKET PRICES - MEMBER STATES																														
(EURO/100kg PC/DW)		BE	BG	CZ	DK	DE	EE	GR	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	EU	Promena poslednji		
Junad U2	334.9	325.0	357.6	372.8	439.4	360.4	371.0	308.2	392.9						304.1	365.8		325.1	359.4	293.8	353.2		325.2	316.6	375.4	327.5	385	377.5	2.10			
Junad U3	309.7	317.8	358.9	370.1	430.8	360.9	357.0	308.7	407.5						293.3	330.1	200.1	320.6	361.9	295.2	351.6		327.6	317.6	371.5	325.6	39.7	371.0	5.92			
Junad R2	287.5	275.3	307.1	340.9	365.5	269.0	343.6	338.0	296.6	357.8				199.7	282.8	345.6		273.3	351.1	279.3	343.8	237.0		318.7	306.4	341.1	313	308.2	347.4	6.67		
Junad R3	261.8	273.6	305.0	345.8	361.6	423.6	339.3	331.0	298.4	368.4					281.1	332.6	85.1	251.2	267.8	354.7	282.8	339.3	251.3	320.4	316.6	337.3	31.7	309.7	342.3	3.07		
Junad O2	250.2	268.3	291.6	314.0	322.6	227.3	387.0	306.7	297.0	282.9	304.0	304.0		190.3	280.2	293.4	259.4	251.2	252.4	327.7	272.1	309.5	235.3	285.8	295.9	287.0	290.6	283.7	295.9	3.11		
Junad O3	237.5	269.1	292.6	318.8	327.5	221.6	391.5	309.8	291.0	286.6	318.4	304.0	163.9	286.2	290.0	205.6	251.2	269.8	336.1	274.1	310.2	221.2	259.7	291.3	296.5	304.0	289.3	307.5	5.62			
Junad	304.6	268.9	303.0	321.7	353.6	231.0	415.8	337.1	338.5	300.4	381.0	304.0	81.2	282.7	350.0	250.5	251.2	271.6	355.1	276.4	336.8	234.6	313.1	299.9	296.2	306.1	301.8	343.4	4.34			
Bikovi R3	271.7	284.0	256.6	319.7						231.0	265.4				268.8			333.9	281.3					316.3	252.0		278.0		282.6	5.44		
Bikovi	271.7	284.0	256.6	319.7						231.0	265.4				268.8			333.9	281.3					316.3	252.0		278.0		282.6	5.44		
Goveda U2										361.0	303.0				384.3														331.7	332.6	2.96	
Goveda U3										361.0	304.3				371.6														333.9	334.5	4.69	
Goveda U4										340.0	301.7				359.0														332.7	328.7	4.40	
Goveda R3										310.6	311.0				283.4														312.5	326.7	4.55	
Goveda R4										292.5																			315.6	329.2	3.64	4.94
Goveda O3										311.3	277.6	244.8			287.6								218.0						298.5	309.2	285.5	3.18
Goveda O4										287.7		271.1			207.7								207.7						291.3	37.2	299.2	5.41
Goveda										304.3	288.9	244.8			285.2								216.4						298.9	323.6	306.2	4.39
Krave R2	270.0									320.0		239.1			181.3	302.5	172.5		247.0	237.9	207.1	217.1	185.4	180.1	188.7	267.4	247.9	279.7	283.4	2.66		
Krave R3	249.4									200.0	323.0	256.6	227.7		192.2		186.4		241.3	242.7	208.4			183.7	181.9	251.1	247.6	251.8	251.8	127	0.15	
Krave R4										222.0	274.6	251.9	211.9		233.8	307.0	257.4		218.1	243.7	208.4			183.7	181.9	251.1	247.6	251.8	251.8	127	0.15	
Krave O2	222.5	187.8	202.7	223.5	227.0	173.3	198.2	182.1	266.0	237.1	208.9			147.2	185.3	299.2	185.4		218.1	211.3	192.5	179.0	179.0	184.1	217.8	248.3	209.6	2114	-0.15			
Krave O3	214.1	186.6	202.2	244.5	235.1	164.1	197.7	184.3	271.0	243.5	221.4			159.7	183.1	261.8	201.2		222.8	221.4	198.7	173.2	178.8	175.2	180.8	209.9	260.1	222.5	233.1	0.62		
Krave O4	212.3									201.9	245.1	239.3	160.6	181.4	185.3	262.0	245.5		225.0	224.3	202.9		180.6	182.7	181.3	183.4	247.7	227.7	228.2	0.44		
Krave P2	180.1	174.8	167.4	187.7	187.3	149.8				154.0	214.0	25.2	183.2	157.0	146.5	180.7	224.5	180.9		181.8	188.6	176.4	153.4	167.9	140.1	170.5	171.5	208.3	176.7	185.8	0.40	
Krave P3	172.8	174.7	152.2	214.5	166.4	146.5	187.1	146.1	239.0	236.0	186.5	157.0	164.3	179.5	214.9	182.4	</															

Izvor: EU Komisija

BIOLOŠKA VRIJEDNOST PROTEINA

Termin: biološka vrijednost proteina, odnosi se na numeričku vrijednost koja pokazuje koliko se grama tjelesnih proteina sintetiše od 100 grama svarljivih proteina hrane.

Prosječna BV proteina u ishrani goveda procenjuje se na oko 70% a kod ovaca na oko 65%. U obrocima teladi koja se hrane mlijekom i napojem, BV proteina dostiže i 80%.

BV proteina hraniva: kravlje mlijeko 92; sušeno, obrano mlijeko 85; riblje brašno 82; bakterijski proteini 80; zelena hrana 80; sijeno, vrlo dobro 78; mesno brašno 75; sojina sačma 75; mekinje, pšenica 74; kvasac 70; pšenica 67; ovas 66; sačma suncokreta 65; ječam 64; soja, zrno 64; sačma kikirikija 58; kukuruz, zrno 57; grašak 48; pasulj 38 i želatin 25.

Uticaj različite BV proteina na kvalitet ishrane zavisi od aminokiselinskog sastava proteina, vrste i kategorije životinja, prethodnog tretmana hraniva (npr. visoka temperatura smanjuje BV).

Odrasli preživari su manje osjetljivi na promene BV proteina od teladi, koja nema razvijenu mikrofloru proventrikula (predželudaca)

Međutim, visoko mliječna grla ne podmiruju svoje potrebe samo proteinima mikrobiološkog porijekla, pa su vršena istraživanja u cilju protekcije kvalitetnih proteina koji bi zaobilazili fermentaciju i varili se u žlezdanom želucu i tankim crijevima. Opšte gledano, preživari imaju mogućnost da zadovolje potrebe u esencijalnim aminokiselinama uz niže troškove ishrane.

Monogastrični biljojedi su više zavisni od kvaliteta proteina u hrani. Konji i kunići, zbog obimnije mikrobiološke sinteze u cekumu i debelom crijevu, lakše zadovoljavaju proteinske potrebe od svinja.

Obilna ishrana proteinima ne dovodi do deponovanja proteinske rezerve u organizmu, kao što je to slučaj sa deponovanjem energije u formi masti i glikogena. Postoji „pokretna” rezerva proteina koja stalno cirkuliše u tijelu i služi za izgradnju plazminih proteina i hemoglobina. Između rezerve i proteina u cirkulaciji dinamično se održava ravnoteža. Višak proteina se oksidiše, dijelom pretvara u ugljene hidrate i masti, a u ekskretima se povećava sadržaj finalnih, azotnih, metaboličkih proizvoda. Ukoliko se proteini koriste za podmirivanje energetske i drugih, nespecifičnih potreba, nepotpuno metabolišu, te se mokraćom gubi oko 20% energije.

Pri intenzivnom tovu životinja treba stalno kontrolisati uticaj viška proteina na organizam. Opisani su sljedeći poremećaji metabolizma: oštećenje digestivnog trakta, jetre i bubrega, što se sa pravom pripisuje uticaju viška proteina u hrani.

Potrebno je stalno usklađivati nivoa pojedinih aminokiselina iz različitih proteinskih koncentrata. Posebno treba provjeravati važnost dosadašnjih normi u vitaminima i drugim, regulacionim, sastojcima hrane. Svi oni opterećuju organizam; posebno treba misliti na specifično (dinamičko) dejstvo hranljivih materija. Stimulacija oksidacionih procesa kod proteina iznosi 20% i traje do 12 sati po unošenju u organizam.

Savremenu stočarsku proizvodnju karakteriše težnja za jakim intenziviranjem proizvodnje mesa, mlijeka i jaja. Ovo su proizvodi u čijem sastavu proteini imaju odlučujuću ulogu. Međutim, malo je hraniva koja su bogata proteinima. Zbog toga su proteini činilac koji ograničava svetsku, stočarsku proizvodnju.

U organizovanju procesa ishrane, bitno je da se sa što manjim utroškom proteina osigura određena proizvodnja. To je mo-

guće samo ako se proteini obroka što potpunije iskoriste za proteinsku sintezu. Ovo se postiže, više ili manje uspešno, skladnim komponovanjem obroka. Treba koristiti hraniva, tehnološki valjana i odgovarajuća za dotičnu vrstu i kategoriju, u kombinacijama koje mogu izdržati naučnu analizu..

Proteini životinjskog porekla imaju visoku BV jer potiču iz materija za čiju se sintezu koriste. Biljni proteini, samo dobro kombinovani, mogu imati visoku BV. Zato se obroci od biljnih proteina dopunjuju animalnim (5-10%), posebno za nepreživare i mlađe kategorije.